MENTE ET MANU

TEHNIKAÜLIKOOLA

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLI AJALEHT ILMUB 30. APRILLIST 1949

Nr. 17 (1353) Reede, 28. september 1990 Hind 3 kop.

ESINDUSLIKEIM TEADUSKONGRESS

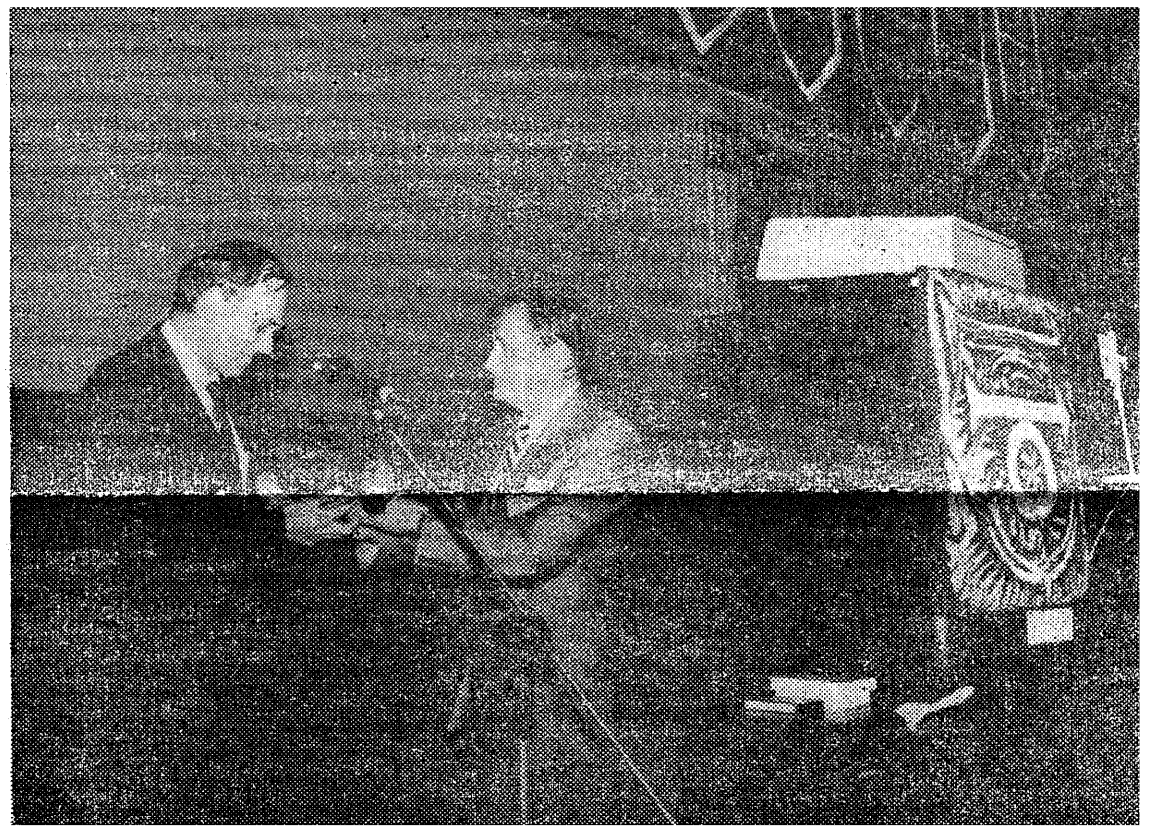

Pildistanud HEIDI PUTK

17. augustil, koos IFACi kongressiga, jõudis lõpule ka akadeemik BORIS TAMME presidendiks oleku aeg: järgmised kolm aastat juhib IFACi tegevust Canberra ülikooli professor BRIAN D. O. ANDERSON.

IFAC Tallinn'90

VASTAB REKTOR ...

∗ Mida tähendas Teile augustikuus Tallinnas toimunud IFACi kongress ja sellele eelnenud kolm aastat tööd ülemaailmse organisatsiooni juhina?

Nagu on juba öelnud minu eelkäijad, oli see periood ka mulle üks tähtsamaid minu elus. Kuna kongress ise annab täpse pildi selle suure organisatsiooni hetkeseisust, näitab ta ka ühtlasi, kui edukas on olnud tema president viimasel kolmel aastal. Seepärast on kongressi läbiviimine seotud suure vastutusega.

∗ Milline mõju oli (on) sellel kongressil Eesti tehnikateaduse ja tehnikaülikooli edasisele arengule?

Loodan, et kongressil oli ja on kaugeleulatuv mõju Eesti tehnikateaduste mitmetele suunadele ja tehnikaülikooli paljudele inimestele. Oli unikaalne võimalus kuulata tippspetsialiste omalt erialalt, nendega vahetult ja korduvalt kohtuda, rääkida nendega omas majas ja omas atmosfääris, panna ka neid ennast kuulama. See aitab luua motivatsiooni eluks. Oli meeldiv kuulda kõrgetelt külalistelt superlatiivseid hinnanguid mitmete meie kolleegide kompetentsuse kohta, samuti meie tegemiste ja tulemuste kohta. Loodi palju uusi sidemeid, paljud arenesid edasi.

∗ Teist sügist alustasime tehnikaülikoolina. Millised on olnud suuremad muudatused möödunud õppeaastal õigustamaks seda nimevahetust?

Tehnikaülikooliks saamise ülemineku periood on täies hoos. Fundamentaalne tähtsus on faktil, et valmis sai ja vastu võeti ülikooli uus põhikiri. See tähendab, et põhilised asjad on kompleksselt läbi mõeldud ning fikseeritud. Nüüd võib neid hakata jõudumööda ellu viima ja paralleelselt edasi arendama põhikirjast tulenevat sisemise seadusandluse väljatöötamist.

Oluliselt arendati edasi radikaalset üleminekut paindlikele õppeplaanidele ning mitmekesisematele õppevormidele. See võimaldab juba alanud õppeaastal hakata sisse seadma nn. ainepunktisüsteemis õppimise elemente. Edasi kestab tormiline välissidemete plahvatus.

On ka rida asju, mis on lõplikult lahendatud. Näiteks likvideerisime nn. «punased õppeained» ja nende kateedrite asemel töötab üks — sotsiaalteaduste kateeder. Ülikool on lõpuks demilitariseeritud, s. t. vaba sõjalisest õpetusest, kateedri likvideerimine veel käib. Ka meie esimene kursus komplekteeriti juba uue põhimõtte järgi: orienteeruti peamiselt teaduskonna vastuvõtule ning ei komplekteeritud kõiki gruppe formaalselt pilgeni täis.

Selliseid näiteid on veel mitmeid teisi.

∗ Missugune tuleb sügis 1990?

Sügis on juba käes ja sügis on nagu sügis ikka. Ma usun, et ta laseb eesti põllumehel ka ilma meieta korraliku saagi kokku koristada. Ma usun, et Araabia poolsaarel siiski suuremastaabiliseks sõjaks ei lähe. Ma usun ka, et Eesti asjad arenevad edasi, kuigi raskelt, vintskelt ja aegamööda, ja kui tuleb talv, küll siis see areng jätkub.

∗ Teie soovitused juba alanud üleminekuliseks õppeaastaks tehnikaülikooli perele?

Soovin adapteerumist uude mõtteviisi hariduse andmisel ja saamisel, oma koha leidmist selles. Üleminek hariduses peab olema pidev ja sujuv, küllalt intensiivne, kuid mitte mingil juhul kärsitu. Soovin kõigile olla üle argipäevastest väiklustest ja nägelemistest, ka majanduslikest ja olmeraskustest, teha visalt ja järjekindlalt mõtestatud tööd.

Lugupidamisega

Boris Tamm

Tahame olla olemas!

Loota võib kuldseid sügisilmu, ka halbade kartulivõtuilmadega, taevaveest läbiligunenud maailmas, loota võib endiste lihahindade püsimist, rahvuskirjaniku näopildiga kupüüride ilmumist, arusaamist, armastust. On suured ja natuke kehvad lootused, endastmõistetavad ja jultunud lootused, selged lootused ja liivale rajatud lootused.

Sügis taandab ja lõpetab. Sügis võib olla kui lunastus. Võiks tõmmata mingi piirjoone ja iseendile lubada: «Nüüd hakkame elama teistmoodi — uutmoodi!» Muutused, muutused...

42. hooaeg ühele ülikoolilehele. Sügis on algus: uued rebased, õppejõud, uued mõtted, uued uudised, vanad raskused, vanad probleemid. Eestimaa ainsamal tehnikakõrgkoolil on ikka olnud oma ajaleht ja seda on täiesti endastmõistetavalt võetud. Paljud ei ole vast selle peale tulnudki, et kusagil on «Tehnikaülikooli»-lehel toimetus, kusagil on lehetegijad. Aegade jooksul on trükitinasse valatud ühe kooli ajalugu, vahel argisel, vahel veidi pidusemal kombel.

42. hooaeg ühele ülikoolilehele. Pole see miski ümmargune sündmus, lihtsalt üks sügisene algus...

Aitab nurga taga rääkimisest — ütleme südamelt ära: elu on ka meie jaoks absurdsemaks läinud — kõik asjad maksavad rohkem kui nad enne maksid. Ka trükkimine... jah, trükkimise eest tahetakse nüüd üüratut raha..., ristsõnad, oraaklid, tutvumiskuulutused on kasulikum ja mõnevam kaup trükikojale.

Eksisteerime võimaluste piires — kuidas raha, nõnda olemist.

«Tehnikaülikooli» toimetuse rahvas oli selle suve alul Soomemaal. Helsinki ülikoolis peeti 350 aasta juubelit. Sellega seoses said kokku Põhjamaade kõrgkoolide teabetalituste inimesed. Iga väärikas kõrgkool on huvitatud reklaamist enese kohta ja kõrgkoolis endas peab info levima! Meie siin mammutiseimas Eestimaa koolis elame sageli teadmatuses — üks ei tea, mida teine teeb. Helsinki Tehnikaülikoolis saab ka sel sügisel iga tudeng viiesajalehekülje lise teatmiku, kus muu vajaliku hulgas ka näiteks täielik õppejõudude nimekiri.

Üritame meiegi eurooplasteks saada, võimaluste piires...:

«Lootust ei tohi kunagi kaotada!» ütles hr rektor kaks aastat tagasi aastalõpuintervjuus, see on ilus mõte, praktiline samuti.

Nõnda siis käime ka sellel sügisel seda teed, mida oleme juba käinud, võimaluste piires...

Ka meie ajaleht ilmub edaspidi võimaluse korral.

Toimetus

Praegu on Eestis toimumas

AMETIÜHINGUREFORM

Vabatahtlikkuse alusel tekib ridamisi uut tüüpi ametiühinguid ja nende liite.

TTÜ ametiühingukomitee, milline alustas tööd vähem kui aasta tagasi, üheks ülesandeks oli välja töötada uue põhikirja projekt, milline käsitleks TTÜ ametiühingute tegevuse tähtsamaid küsimusi ja peamisi ülesandeid töötamisel uutes tingimustes.

KOLMANDAL LEHEKÜLJEL esitame teile tutvumiseks **TTÜ AÜL põhikirja projekti**, mille koostas a/ü komitee põhikirjakomisjon ning kiitis heaks ametiühingukomitee. Viimane aga ei tähenda veel, et põhikiri oleks puudustest päris vaba.

Täiendused ja märkused palume saata hiljemalt 8. OKTOOBRIKS a/ü komiteesse.

Toimetuselt.

Nädal on küll lühike, aga hea tahtmise korral jõuab siiski tähtajaks oma arvamuse põhikirja koostajatele teatavaks teha.

Palume mõistvat suhtumist, sest ajaleht ilmub materiaal-tehnilistel põhjustel hulga hilisem tavapärasest.

UUEL ÕPPEAASTAL UUED KATEEDRID...

1. juunist alustas tööd **KERGETÖÖSTUSTEHNOLOOGIA** kateeder, mida juhatab dots. **ANTI VIIKNA.**

1. augustist alustas **SOTSIAALTEADUSTE** kateeder prof. **MATI GRAFI** juhtimisel.

1. augustil alustas majandusteaduskonnas tööd varem ühiskondlike erialade teaduskonda kuulunud poliitökonoomia kateeder, mis reorganiseeriti **MAJANDUSTEOORIA** kateedriks, juhatajaks valiti dots. **REIN OTSEPP.**

... JA UUED KATEEDRIJUHATAJAD

Ehituskonstruktsioonide kateedri juhataja dots. **RIHO ORAS**

Infotöötluse kateedri juhataja dots. **JAAK HENNO**

Ehitusökonoomika kateedri juhataja dots. **ROODE LIIAS**

... UUS DEKAAN

Õhtuse teaduskonna dekaaniks valiti dots. **FELIKS ANGELSTOK** ja prodekaaniks määrati dots .**HEINO ROSS.**

...NING UUED ÜLIÕPILASED

Hulganisti rebasejd otsimas suures tehnikaülikooli majas endile sobivaid nurki, soppe, tarkusi ja saladusi. Väikeseks teejuhiks võib kaasa võtta alljärgnevad lood vanematelt kolleegidelt.

LEIA OMA KOHT!

Komsomoli kadudes ei saanud kõiki üliõpilasi kuulutada üliõpilasliitu või üliõpilaskonda kuuluvaks. Paratamatult oleks siis uuesse suhtutud kui kadunukesse, kes esineb teise nime all. See, et üliõpilased moodustavad eraldi sotsiaalse kihi ühiskonnas ja vajavad nii seadusandlikku, täidesaatvat kui ka kohtuvõimu, on kinnituse saanud rahvusvahelises üliõpilaselus, samuti oli tudengite omavalitsus olemas Eesti Vabariigis.

14. juunil kogunesid Tehnikaülikoolis tegutsevate üliõpilasorganisatsioonide esindajad Nõukogu saali arutamaks praegust olukorda üliõpilaselu korraldamisel.

Ühiselt otsustati, et tuleb teha kõik üliõpilasparlamendi — EDUSTUSE — taas tööle hakkamiseks.

Kõikide tudengite ühiste huvide ja õiguste eest seismiseks on vaja saada volitused üliõpilaskonnalt. Seega tuleb sügissemestril tutvustada üliõpilasomavalitsuse ideid, teadvustades üliõpilaste erilise staatuse liikuda üldvalimiste poole. Pärast seda, kui valitud Edustus on tööle määranud täidesaatva organi (näiteks juhatuse), kaob vajadus ka praeguse Üliõpilasliidu järele, kes seni komsomoli kadumise järgset vaakumit pole lasknud tekkida. Üliõpilaste poolset aktiivset sekkumist oodatakse eelkõige **ühiselamutega, praktikaga** ja **õppetöö korraldusega** seotud probleemide lahendamisse. Loomulikult peab valitsema kord tudengite majandus- ja finantstegevuses, laienevates välissuhetes.

Pärast seda, kui mõned kõrgkoolid on omad asjad korda saanud, võib hakata lootma ka Eesti üliõpilaskeskuse — esinduse tekkele. On selgeks saanud, et välissuhetes teiste riikide üliõpilastega, samuti üliõpilaste huvide kaitsel praegusel majanduslikult muutlikul ajajärgul **peab Eesti üliõpilaskond olema ühtne.**

Praegu aga soovitan rebastele ja teistele organiseerimatutele leida endale **sobiv koht** üliõpilaselus kaasalöömiseks. Pole ju tudengipõlv ainult kuiv õppimisaeg, vaid ka igakülgne enesetäiendamine, seltsielu õppimine, suhtlemis- ja organiseerimisoskuste kujundamine, iseseisvaks muutumine, universaalse elupildi loomine ja vastutustunde tekkimine. Kes pooldab kindlama struktuuri ja korraga akadeemilisi üliõpilasorganisatsioone, soovitan ühendust võtta **korporatsioonide** ja **seltsidega**, kes avatumat **praktilist tegevust**, neil Üliõpilasliidu allstruktuurideks olevate teaduskondade üliõpilasühenduste— **kildadega.**

SULEV ALAJÕE
ÜL esimees

VÄLISSUHTED NÕUAVAD ROHKET TÖÖD

Üliõpilasliidul on möödunud õppeaastal tekkinud palju kontakte Skandinaavia ja Lääne-Euroopa üliõpilasorganisatsioonidega. On sõlmitud koostöölepingud Soome, Rootsi, Taani, Norra kõrgkoolide üliõpilasliitudega, suusõnalised kokkulepped on olemas veel mõnedega.

Tänu toimuvatele muudatustele Ida-Euroopa postkommunistlikes riikides ning raudse eesriide märgatavale roostetamisele on paljud rahvusvahelised üliõpilasorganisatsioonid andnud meile võimaluse ühineda nende tööde-tegemistega. Need organisatsioonid tegelevad üliõpilaste maailmavaate avardamisega, püüavad tutvustada erinevatesse kultuuridesse ja keelkondadesse kuuluvaid noori, võimaldavad oma liikmetele praktikakohti välisriikidesse, aidates sellega kaasa rahvusvahelise töötüru integratsioonile. Loomulikult nõuab kõige selle tegemine määratult palju aega ja tööd ning eelkõige inimesi. See töö ei ole tavaliselt materiaalselt hästitasuv, kuid millegipärast tegeletakse sellega isegi üha praktilisemaks muutuvas Läänes üsna agaralt.

Miks? **See annab edasiseks eluks väga vajalikke teadmisi-kogemusi. Kui tahate oma silmaringi avardada, astuda sammu lähemale haritusele, siis tuleb teile kahtlemata ainult kasuks, kui osalete üliõpilaselus. Omandate suhtlemiskunsti algtõdesid, saate ettekujutuse bürokraatlikust hullumajast meie asjaajamises, praktiseerite oma võõrkeeli ja veedate ka lõbusalt aega.**

Kes tunneb huvi, jälgige peahoone fuajees Üliõpilasliidu stendi. Ehk leiate ka endale midagi huvitavat.

TOOMAS LEET
ÜL välissuhete sekretär

KORPORATSIOONID TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLIS

1917. aastal tööd alustanud Eesti Tehnika Seltsi Tehnilistest Erikursustest välja kasvanud Tallinna Tehnikumis loodi esimene üliõpilaskorporatsioon juba aastal 1920, kuigi seadusliku õiguse üliõpilase nimele said Tallinna Tehnikumis õppijad alles 1923. aastal. Selleks ajaks tegutses seal neli korporatsiooni: korp Leola, korp Tehnola, korp Kaljola ja korp Ugandala.

1929. aastal võttis Eesti Vabariigi Valitsus vastu määruse sulgeda Tallinna Tehnikumning viia tehnilise kõrghariduse õpetamine Tartu Ülikooli. Mitmetele Tallinna organisatsioonidele sai see saatuslikuks, osa neist lõpetas tegevuse, osa liitus Tartu korporatsioonidega Tallinna Tehnikainstituudi loomiseni 1936. a. pidasid vastu vaid kaks: korp! Leola ja korp! Tehnola. Seoses Tartu Ülikooli tehnikateaduskonna ületoomisega asusid Tallinnasse õppima mitmete juba pikemat aega tegutsenud Tartu korplide liikmed. Tallinnas moodustati korp! Vironia, korp! Fraternitas Estica, korp! Sakala, korp! Ugala, korp! Rotalia, korp! Fraternitas Liviensise ja korp! Revalia osakonnad.

Pärast 1940. a. «revolutsiooni» likvideeris uus võim kõik vabariigiaegsed üliõpilaskorporatsioonid. Pärast II Maailmasõja lõppu jäid tegutsema eesti emigrantide loodud välis-koondised Rootsis, Canadas, USAs ja mujal.

Tänu osalise sõna- ja tegevusvabaduse taastumisele 80ndate teisel poolel jätkasid korporatsioonid oma tegevust, saades abi vilistlastelt ja väliskoondistelt. Praegu tegutsevad Tehnikaülikoolis aktiivselt korp! VIRONIA, korp! SAKALA, korp! ROTALIA, korp! FRATERNITAS LIVIENSIS, korp! LEOLA, korp! TEHNOLA. Naiskorporatsioonidest on taastatud korp! LEMBELA ja loodud korp! SYRINGA.

Igal korporatsioonil on oma atribuutika, värvid, teklid, vapp ja lipp ning lipukiri, mis iseloomustab nende püüdlusi. Organisatsioonide põhialused ei ole aastakümnete jooksul muutunud. Endiselt on esikohal liikmete igakülgne kasvatamine ja arendamine isamaalises vaimus. Korporatsioonides organiseeritakse referaadi- ja õlleõhtuid, tantsukursusi ja spordivõistlusi, rebastele õpetatakse viisakat käitumist, sisekorda ja vanu traditsioone, lauldakse üliõpilaslaule. Tegevusest ei jää kõrvale ka korporantide südamedaamid.

Iga korporatsiooni liikmeskond moodustab intiimse sõpruskonna, kus võib alati kindel olla kaasvõitlejate abile. Kõrgkooli lõpetanud korporandid ei kaota sidet oma sõpruskonnaga, vaid tegutsevad edasi vilistlaskogudes, toetades ja abistades nooremaid korporatsioonikaaslasi. Erinevate korplide omavahelised suhted on head: peetakse sidet ja tähtsamaid küsimusi arutatakse üheskoos 1990. a. kevadel taasloodud Eesti Korporatsioonide Liidus. Meeldejäävamad üritused eelmisel semestril olid Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamiseks korraldatud üliõpilasorganisatsioonide rongkäik ja peoõhtu Tallinnas ning Volbriöö Tartus. Sellised ettevõtmised lähendavad kahe linna üliõpilaskondi, omavahel tutvuvad ja saavad suhelda erinevate erialade tudengid.

Korplide liikmeskond on suhteliselt väike, sest uusi liikmeid võetakse vastu range valiku alusel. Iga uus liige teeb enne värvide saamist läbi katseaja rebasena (tavaliselt kaks semestrit). Seejärel saab temast tegevliige ning ta osaleb koosolekuil hääleõiguslikuna kõikide küsimuste otsustamisel.

Korporatsiooni astumiseks ei saa kellelegi anda kindalt eeskirja, heaks toetuseks on värvikandja soovitus ja julge pealehakkamine.

Selle artikliga said õllelaua taga maha
ksv! STEN PERTENS
korp! Fraternitas Liviensis
ksv! AARTO EIPRE
korp! Tehnola

PS! Kui midgi olulist on unustatud või natuke valesti, siis palume teistel korporantidel mitte pahandada.

RAUDRÜÜ SELGA ... JA ÜLIKOOLI

Oma tänavuse õppeaasta alguse võtsin ma, nagu paljud teisedki, vastu välisriigis. Aga mitte väga välis- (sest ma pole kuskilt Liidust), vaid Leedus ja täpsemalt, Leedumaa vanimas kõrgkoolis — Vilniuse Ülikoolis. Läksin ilma igasuguste eelarvamusteta ja ei teadnudki midagi oodata. Leedus, muuseas, algab õppetöö ka kõrgkoolides nagu ikka ristiinimestel, esimesel septembril. Nad näikse ka sel moel targaks saavat. Aga igatahes on ilus, et üle terve Leedumaa teab iga tudeng, kuna kooli minna. Ja lähevadki, muuseas.

See tundus esialgu mullegi imelik, et ka kõik vanemate kursuste tudengid leidsid aega ära käia, ent ainult esialgu.

Vahepeal olgu ära täheldatud neile, kes veel ei tea, et Vilniuse Ülikool asub keset vanalinna, on juba aastasadade vanune ja väga keerulise ning huvitava hoonestusega, kus igal teaduskonnal on oma õu ja on ka ülikooli kirik.

Kui ma olin esimese septembri hommikul lähenemas ülikoolile, oli kuulda juba eemalt lärmi. Lähemale jõudes nägin üsna veidralt riietatud tudengit, kes megafoni lärmas ja teatas, et kohe algab ajalooteaduskonna õuel rebaste ristimine ning iga linnakodanik on oodatud osa saama.

Minul oli sel hommikul asja filoloogiateaduskonna õuele. Sinna jõudes torkasid silma kõigepealt aukartustäratavad raudrüütlid, kes repse kantseldasid. Kuna siin oli tegemist suurema õuega, siis sellevõrra ka publikut rohkem. Aga kõige ees istusid aukohtadel rektor koos õppejõududega — ka osa saamas. Seejärel hakkas kulgema tegevus, mille tulemusel kõik rebased sumasid purskkaevu all basseinis ning igaüks mingi austava ülesandega. Rüütlid hoidsid asjal silma peal ja papp jagas õnnistust.

Õige lõbus jämm, aga endal oli pisut nukker vaadata. Seda, kuidas keegi polnud paljuks pidanud ennast kohale vedada (ja see ei tundunudki enam imelik), seda, et igal pool oli tunda ülikooli vaimu, et oli viitsitud vaeva näha, et reps tundis kohe, kus ta on, et õppejõud ei pidanud paljuks laskuda alla tudengite sekka, seda, et esimene september oli lihtsalt pidupäev, oli siin alati olnud ja ilmselt ka jääb.

Jah. Vana kool, vanad traditsioonid ja no ikkagi ülikool. Aga sellegipoolest on kuidagi prosta tulla mingil suvalisel vääritul kuupäeval ja asuda kohe esimesse loengusse, mis sest et ma olen tehnikaülikoolist.

JAAN PUUSAAG

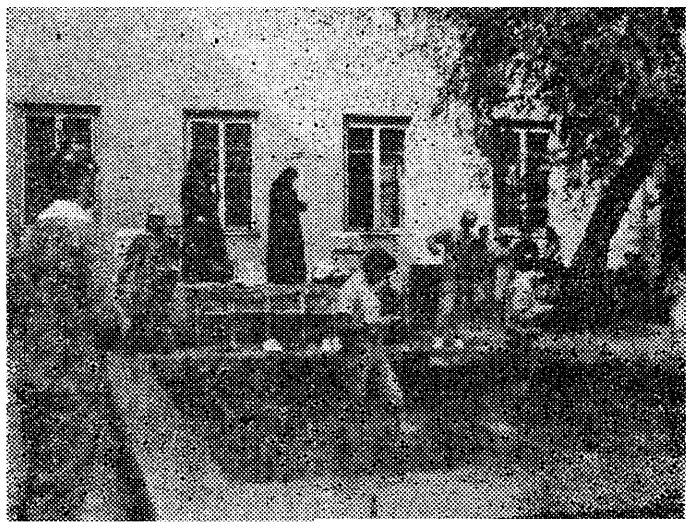

Autori foto

EESTI INSENERIDE LIIDU JA KÜBERNEETIKA INSTITUUDI NIMELISTEKS STIPENDIAATIDEKS

käesoleva õppeaasta sügissemestril kinnitas TTÜ Nõukogu järgmised üliõpilased:

EIL nimelisteks stipendiaatideks:

1. Automaatikateaduskonna automatiseeritud juhtimissüsteemide eriala IV kursuse üliõpilane **TENO TEEMAA**
2. Energeetikateaduskonna elektriajamite ja tööstusseadmete automatiseerimise eriala V kursuse üliõpilane **UKU-MADIS SAVISTO**
3. Mehaanikateaduskonna masinaehitustehnoloogia eriala V kursuse üliõpilane **RAIMOND JÄNES**
4. Keemiateaduskonna keemiatööstuse protsesside ja keemiaküberneetika IV kursuse üliõpilane **TAUNO MÕLDER**
5. Ehitusteaduskonna autoteede eriala IV kursuse üliõpilane **MARGUS ARON**
6. Majandusteaduskonna masinatööstuse ökonoomika ja organiseerimise eriala V kursuse üliõpilane **ANDREI STRIŽALOV.**

Eesti TA Küberneetika Instituudi nimelisteks stipendiaatideks:

1. Automaatikateaduskonna automatiseeritud juhtimissüsteemide IV kursuse üliõpilane **TARMO UUSTALU**
2. Automaatikateaduskonna elektronarvutite eriala IV kursuse üliõpilane **KERT UUTSALU.**

TTÜ AMETIÜHINGUTE LIIDU PÕHIKIRI (projekt)

1. ÜLDSÄTTED

1.1. Tallinna Tehnikaülikooli Ametiühingute Liit (TTÜAÜL) on Tallinna Tehnikaülikoolis tegutsevate ametiühingu algorganisatsioonide, iseseisvate organisatsioonide või nende liitude vabatahtlik ühendus.

1.2. Tallinna Tehnikaülikooli (TTÜ) ametiühingu algorganisatsioonid ja iseseisvad organisatsioonid on liikmelisusel põhinevad kodanike vabatahtlikud ühendused, mille eesmärgiks on otse või TTÜAÜL kaudu oma liikmete tööalaste, majanduslike, sotsiaalsete ning nendest tulenevate poliitiliste õiguste ja huvide esindamine ning kaitsmine TTÜ administratsiooni ja riigiorganite ees.

1.3. TTÜAÜL juhindub oma tegevuses käesolevast põhikirjast, TTÜAÜL tegevuskavast ning Eesti Vabariigis kehtivast seadusandlusest. Iseseisvad ametiühinguorganisatsioonid juhinduvad oma põhikirjast või käesolevast põhikirjast ja TTÜAÜLga sõlmitud lepingust.

1.4. Oma eesmärkide saavutamiseks ja põhikirjaliste ülesannete täitmiseks sõlmib TTÜAÜL lepinguid ja astub liitudesse, samuti teeb muudes vormides koostööd teiste organisatsioonide ja liikumistega.

1.5. TTÜAÜL on juriidiline isik ja tal on pangaarve, oma nimetusega pitsat, nurgastamp ja sümboolika ning iseseisev eelarve. Ametiühingu algorganisatsiooni otsusega võib moodustada juriidilise isiku õigustes iseseisva ametiühinguorganisatsiooni. Iseseisev ametiühinguorganisatsioon otsustab iseseisvalt oma kuuluvuse TTÜAÜLi.

1.6. Käesolev põhikiri jõustub pärast tema registreerimist Tallinna Linnavalitsuses.

2. TTÜAÜL LIIKMED

2.1. TTÜAÜL algorganisatsiooni liikmeks algorganisatsiooni kaudu võib olla iga Tallinna Tehnikaülikooli (TTÜ) töötaja või üliõpilane, kes kohustub täitma TTÜAÜL põhikirja ja programmi ning tasub käesolevas põhikirjas ettenähtud korras ja suuruses liikmemaksu. Erandkorras võivad TTÜAÜL liikmeks olla üksikud töötajad (üliõpilased), kes ei kuulu ühtegi algorganisatsiooni. TTÜAÜL liikmeks võetakse vastu algorganisatsiooni juhatuse otsusega pärast sisseastumismaksu tasumist. Sisseastumismaksu suuruse kinnitab TTÜAÜL konverents. Kuuluvust TTÜAÜL liikmeskonda tõendatakse algorganisatsiooni juhatuse poolt välja antud liikmekaardiga ja TTÜAÜL arvestusdokumentidega.
Iseseisva ametiühinguorganisatsiooni liikmeks võib olla iga TTÜ töötaja (üliõpilane) vastavalt selle ametiühinguorganisatsiooni põhikirjale. Iseseisvad ametiühinguorganisatsioonid on TTÜAÜL kollektiivliikmed.
Algorganisatsiooni muutmisel iseseisvaks ametiühinguorganisatsiooniks lähevad vastava algorganisatsiooni liikmed automaatselt uue organisatsiooni liikmeteks, kui töötaja ei soovi kirjaliku avaldusega teisiti.

2.2. TTÜAÜL liikmel on õigus:
— valida ja olla valitud kõikidesse TTÜAÜL valitavatesse organitesse,
— saada TTÜAÜLit tasuta õigusabi konfliktides administratsiooniga,
— saada TTÜAÜLit abi erialase töö leidmisel või ümberkvalifitseerumisel,
— saada TTÜAÜLit rahalisi toetusi, tuusikuid ja muid hüvesid, samuti kuuluda TTÜAÜL poolt jaotatavate hüvede taotlejate järjekorda,
— võtta osa TTÜAÜL tegevusest ja tema poolt korraldatavatest üritustest,
— esitada TTÜAÜL komiteele ja algorganisatsiooni juhatusele ning TTÜAÜL ja algorganisatsiooni revisjonikomisjonile arvamusi ja ettepanekuid ning pärida neilt aru,
— isikliku avalduse põhjal välja astuda TTÜAÜL liikmeskonnast.

TTÜAÜL liikmeks ei saa olla TTÜ rektor, haldusdirektor, prorektorid ja dekaanid, samuti juriidiliselt iseseisvate struktuuriüksuste juhid.

2.3. TTÜAÜL liige on kohustatud:
— täitma käesolevat põhikirja, TTÜ ametiühingu üldkoosolekute (konverentside) ja juhatuse otsuseid ning kaasa aitama TTÜAÜL eesmärkide saavutamisele ning ülesannete täitmisele,
— täitma TTÜAÜL poolt sõlmitud lepingutest tulenevaid kohustusi,
— järgima kutse-eetika nõudeid.

2.4. TTÜAÜL liikmemaksu suuruse sätestab ametiühingu konverents. TTÜAÜL liikmed, kes töötasu või stipendiumi ei saa, on liikmemaksust vabastatud.

2.5. TTÜAÜL liikmed, kelle tööleping TTÜga või õpingud TTÜs lõppesid, loetakse üldjuhul TTÜAÜLst lahkunuks, väljaarvatud TTÜst pensionile siirdunud isikud.

TTÜAÜLsse edasijäämiseks (pensionäridel TTÜAÜLst lahkumiseks) on vaja esitada algorganisatsiooni juhatusele vastavasisuline avaldus.

TTÜAÜL liikmeks ei saa jääda isikud, kelle tööleping TTÜga lõpetati nende süülise käitumise tõttu.

2.6. TTÜAÜL liikmete ja liikmemaksude tasumise üle peavad arvestust TTÜAÜL kantselei ja algorganisatsioonide juhatused.

3. TTÜAÜL KOLLEKTIIVLIIKMED

3.1. TTÜAÜL kollektiivliikmeteks on iseseisvad TTÜ töötajate ametiühinguorganisatsioonid või nende liidud.
3.2. TTÜAÜL kollektiivliikme suhted TTÜAÜLga sätestatakse TTÜAÜL ja iseseisva ametiühinguorganisatsiooni või nende liidu vahelise lepinguga. Lepingu sõlmimise õigus on TTÜAÜL komiteel. Lepingule kirjutab alla TTÜAÜL komitee esimees.
3.3. Vastavalt sõlmitud lepingule võib TTÜAÜL täita järgmisi funktsioone:
— jälgida TTÜ sotsiaalmajandusliku arengu plaanide vastavust ametiühingu liikmeskonna vajadustele; riigiorganite ja TTÜ administratsiooni tegevust TTÜAÜL organisatsioonidesse kuuluvate kodanike elatustaseme tõstmisel, tööohutuse ja töötervishoiu, töökorralduse, töötasu, stipendiumide tagamisel ning puhkuse korraldamisel, moodustatud fondide kasutamisel. Vaidlustada neis küsimustes TTÜ ja selle allasutuste (alluksuste) administratsiooni otsuseid, kui need on töötajate ja üliõpilaste seaduslike huvidega vastuolus;
— esindada TTÜAÜL organisatsioone (liite) ja abistada neid tegevuses; koordineerida liidu liikmete koostööd, anda õigus- ja ametiühingutööalast nõu ning metoodilist abi; vajaduse korral eksperthinnanguid töö- ja õiguskaitse küsimustes;
— korraldada seadusandluses ettenähtud korras streike ja moodustada sihtotstarbeline keskfond streigi puhul oma liikmetele toetuse andmiseks;
— nõuda vajadusel TTÜ ja selle allasutuste (alluksuste) administratsioonilt aruandeid ja selgitusi TTÜAÜL pädevusse kuuluvates küsimustes;
— sõlmida töö- ja palgatingimusi käsitlevaid kokkuleppeid;
— aidata kaasa TTÜAÜL liikmete puhkuse organiseerimisele, taidluse ja kultuuri edendamisele;
— luua ja arendada sidemeid teiste kõrgkoolide ametiühinguorganisatsioonidega, samuti teiste ühiskondlike organisatsioonide ja liikumistega;
— täita muid seadusandlusega ettenähtud ning oma liikmete huvide ja õiguste kaitsest johtuvaid funktsioone.

3.4. TTÜAÜL ei vastuta temasse kuuluvate iseseisvate ametiühinguorganisatsioonide ja nende liitude kohustuste eest, kui lepingus ei ole sätestatud teisiti.

4. TTÜAÜL ÜLESEHITUS JA TÖÖKORRALDUS

4.1. TTÜAÜL koosneb vabatahtlikult ühinenud ametiühingu algorganisatsioonidest, iseseisvatest ametiühinguorganisatsioonidest või nende liitudest, mis on moodustatud TTÜ töötajate poolt kutsealade või struktuuriüksuste järgi. Algorganisatsiooni minimaalseks suuruseks on 3 inimest.
4.2. Algorganisatsiooni kõrgeimaks koguks on üldkoosolek, mis tuleb kokku vähemalt üks kord igas kalendriaastas või erakorraliselt algorganisatsiooni juhatuse, revisjonikomisjoni või vähemalt $^1/_3$ algorganisatsiooni liikmete nõudmisel. Algorganisatsioonides, milledesse kuulub rohkem kui 150 ametiühingu liiget, võib üldkoosoleku asemel korraldada konverentse.
Üldkoosolekute (konverentside) vahelisel ajal juhib algorganisatsiooni tegevust juhatus, mis koosneb üldkoosoleku (konverentsi) poolt valitud liikmetest ja esimehest.
4.3. Algorganisatsiooni üldkoosolek (konverents):
— kinnitab algorganisatsiooni eelarve,
— valib aastaks algorganisatsiooni juhatuse, selle esimehe ja revisjonikomisjoni (revidendi) ning kuulab ära ja kinnitab juhatuse aruande ning revisjonikomisjoni (revidendi) järeldused,
— valib delegaadid TTÜAÜL konverentsile, arvestades TTÜAÜL komitee poolt kinnitatud esindusnormiga,
— moodustab ja likvideerib algorganisatsiooni, otsustab teiste algorganisatsioonidega liitumise,
— otsustab algorganisatsiooni muutmise iseseisvaks ametiühinguorganisatsiooniks ja selle kuulumise TTÜAÜLi,
— otsustab teisi algorganisatsiooni tegevuse küsimusi.
4.4. Algorganisatsiooni juhatus korraldab igapäevast ametiühingutööd lähtudes TTÜAÜL tegevuskavast, TTÜAÜL ja algorganisatsioonide konverentside (koosolekute) otsustest ning TTÜAÜL komitee ja algorganisatsiooni juhatuse otsustest.

4.5. Algorganisatsiooni juhatuse esimees juhib algorganisatsiooni juhatuse tegevust, vahendab informatsiooni oma algorganisatsiooni ja TTÜAÜL komitee vahel, esindab algorganisatsiooni TTÜAÜL komitees ja TTÜ administratsiooni ees.

4.6. TTÜAÜL kõrgeimaks koguks on konverents, mis tuleb kokku vähemalt kord kolmes aastas või erakorraliselt TTÜAÜL komitee, TTÜAÜL revisjonikomisjoni või vähemalt $^1/_3$ algorganisatsioonide ja iseseisvate organisatsioonide või nende liitude nõudmisel.
Konverentsidevahelisel ajal juhib TTÜAÜ komitee, mis koosneb algorganisatsioonide, iseseisvate organisatsioonide või nende liitude juhatuste esimeestest ning konverentsi poolt valitud TTÜAÜ esimehest, aseesimehest ja komisjonide esimeestest.

4.7. TTÜAÜL konverentsi läbiviimise aja ja koha määrab TTÜAÜL komitee, algorganisatsiooni üldkoosoleku (konverentsi) läbiviimise aja ja koha aga algorganisatsiooni juhatus.
Erakorraline konverents või üldkoosolek viiakse läbi 1 kuu jooksul arvates selle nõudmise esitamisest vastavalt kas TTÜAÜL komiteele või algorganisatsiooni juhatusele.

4.8. TTÜAÜL konverentsi, komitee ja revisjonikomisjoni koosolek, samuti algorganisatsiooni üldkoosolek (konverents), juhatuse ja revisjonikomisjoni koosolek on otsustusvõimeline, kui tema tööst võtab osa üle poole valitud delegaatidest või liikmetest.
Otsused võetakse vastu lihthäälteenamusega. Häälte jagunemisel pooleks on otsustavaks vastavalt TTÜAÜL esimehe, algorganisatsiooni juhatuse või revisjonikomisjoni esimehe hääl.

4.9. TTÜAÜL konverents:
— võtab vastu TTÜAÜL põhikirja ja tegevuskava ning teeb nendes muudatusi,
— määrab moodustatavate komisjonide arvu ja funktsioonid,
— valib otsese ja salajase hääletamise teel 3 aastaks TTÜAÜL esimehe, aseesimehe (esimehe ettepanekul), komisjonide esimehed ja revisjonikomisjoni ning kuulab ära ja kinnitab nende aruanded,
— otsustab TTÜAÜL kuulumise ametiühinguliitudesse,
— määrab kindlaks liikmemaksu suuruse, s.h. kollektiivliikmete liikmemaksude suurused,
— kinnitab TTÜAÜL liikmemaksude protsentuaalse jaotuse algorganisatsioonidele jäävaks osaks, TTÜAÜL komiteele a/ü programmiliste ülesannete täitmiseks jäävaks osaks ja TTÜAÜL komitee ning kantselei palgafondiks,
— seab üles saadikukandidaate omavalitsus- ja riigijuhtimiskogude valimisteks,
— teostab ametiühingutele kuuluvaid muid õigusi ja volitusi.

4.10. TTÜAÜL komitee:
— sõlmib kollektiiv- ja muid lepinguid,
— sõlmib lepinguid liitu kuuluvate iseseisvate ametiühinguorganisatsioonidega või nende liitudega,
— jälgib TTÜ administratsiooni poolt tööseadusandluse ja töölepingute, samuti kollektiiv- ja teiste TTÜAÜL ja TTÜ administratsiooni vaheliste lepingute täitmist ning nõuab oma liikmete seaduslikke õigusi ahistavate TTÜ administratsiooni aktide tühistamist,
— nõuab tööde peatamist, struktuuriüksuste või üksikute seadmete seiskamist, kui ei ole tagatud inimeste elu, tervise või keskkonna kaitse,
— nõuab TTÜ administratsioonilt kehtestatud elatusminimumi arvestamist töö-, kollektiiv- ja muude lepingute sõlmimisel,
— võib algatada seadusandluses ettenähtud korras streike,
— otsustab põhikohaga TTÜs töötavate TTÜAÜL liikmete administratsiooni algatusel vallandamiseks ning TTÜAÜL komitee ja algorganisatsioonide juhatuse liikmetele distsiplinaarkaristuste määramiseks nõusoleku andmise,
— esindab TTÜAÜL liikmeid tööandja (TTÜ administratsiooni) ja riigiorganite ees,
— moodustab TTÜAÜL eesmärkide saavutamiseks ja põhikirjaliste ülesannete täitmiseks töögruppe ja komisjone ning otsustab nende tegevuse finantseerimise,
— kinnitab TTÜAÜL aastaeelarve ja selle täitmise aruande,
— kinnitab komitee esimehe jt. komitee liikmete palgad (lisatasud),
— kinnitab TTÜAÜL kantselei koosseisud ja selle töötajate palgamäärad,
— teostab ametiühingutele kuuluvaid muid õigusi ja volitusi välja arvatud TTÜAÜL konverentsi ainupädevus.

Komitee koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele, kuid mitte harvemini kui kord kvartalis. TTÜAÜL komitee võib delegeerida üksikute oma pädevusse kuuluvate küsimuste lahendamise algorganisatsioonidele, iseseisvatele ametiühinguorganisatsioonidele, samuti tema poolt moodustatud operatiivjuhtimise organitele (vanematekogule). Vanematekogu kompetentsi otsustab komitee.

4.11. TTÜAÜL esimees:
— juhib TTÜAÜL komitee ja kantselei tegevust ning koordineerib TTÜAÜL töögruppide ja komisjonide tööd,
— sõlmib TTÜAÜL nimel lepinguid ja käsutab TTÜAÜL pangaarvet,
— võtab tööle ja vabastab töölt TTÜAÜL kantselei töötajaid,
— esindab TTÜAÜLd riigiorganites ning kooperatiivsetes, ühiskondlikes ja teistes organisatsioonides.

TTÜAÜL esimehe ajutisel äraolekul täidab tema ülesandeid aseesimees. Kui TTÜAÜL esimehe ametikoht jääb vakantseks, määrab TTÜAÜL komitee oma liikmete hulgast ajutise asendaja kuni konverentsil uue esimehe valimiseni.

4.12. TTÜAÜL revisjonikomisjon revideerib TTÜAÜL komitee ja kantselei tegevust, algorganisatsiooni revisjonikomisjon (revident) aga algorganisatsiooni juhatuse tegevust. Revisjonikomisjoni (revidendi) aruanne ja sellest tulenevad ettepanekud esitatakse teda valinud organile.

Aruanne mainitud revisjoni kohta ja sellest tulenevad ettepanekud esitatakse algorganisatsiooni üldkoosolekule (konverentsile) ja TTÜAÜL komiteele, vajaduse korral ka TTÜAÜL konverentsile.
Revisjonikomisjonid on kohustatud esitama revideerimisakti vahetult pärast selle vormistamist organile, kelle tegevust revideeriti.

5. AMETIÜHINGUTE VARA JA FINANTS-MAJANDUSLIK TEGEVUS

5.1. TTÜAÜL vara ja rahalised vahendid moodustuvad sisseastumis- ja liikmemaksudest, laekumistest ettevõtetelt ja organisatsioonidelt, annetustest ja seadusega lubatud majandustegevusest saadud tuludest ja muust varast.

5.2. TTÜAÜL rahalisi vahendeid ja vara kasutatakse tema liikmete vajadusteks, juhtimisorganite tegevuse finantseerimiseks ning muuks otstarbeks vastavalt kinnitatud eelarvele.

5.3. TTÜAÜL võib asutada ettevõtteid ja kooperatiive või olla nendes osanik, arendada välismajandustegevust ning omada valuutaarveid pankades, moodustada heategevuslikke ja muid fonde.

5.4. TTÜAÜL hoiab oma raha enda poolt valitud pankades, võib omandada aktsiaid, anda laenu ja korraldada seaduses ettenähtud korras loteriisid.

6. TTÜAÜL TEGEVUSE LÕPETAMINE

TTÜAÜL tegevuse võib lõpetada TTÜAÜL konverents, kes määrab likvideerimiskomisjoni ja otsustab TTÜAÜL vara saatuse.

VÕIMED VAKA ALT VÄLJA!

Kaasaja psühholoogid väidavad, et inimesed kasutavad oma vaimsest potentsiaalist vaid murdosa ning enamikes suundades peatub vaimne areng juba 21 aasta vanuselt. On ilmselge, et ajutegevuse optimiseerimine on eluliselt vajalik, kuid kust leida selle saavutamiseks vahendit?

Transtsendentaalne meditatsioon (TM) on kerge, efektiivne ning teaduslikult tõestatud tehnika selleks, et saavutada paremat tervist ning välja arendada loovuse täit potentsiaali. TM-tehnika kohta on läbi viidud üle 400 teadusliku uurimistöö 27 riigis üle kogu maailma ning need on tõestanud paljusid kasulikke mõjusid. Vaimses sfääris võib välja tuua järgmisi:

** ajuvõngete (EEG) kõrgenenud koherents*
** parem õppimisvõime ja õppeedukus*
** suurenenud loomingulisus*
** kõrgem intelligentsi tase*
** paranenud kontsentreerumisvõime.*

Ilmselt on nüüd õige hetk küsida, mis on siis kõigi nende efektide aluseks. TM võimaldab kogeda teadvuse kõige sügavamaid ja võimsamaid tasandeid, avades meile juurdepääsu vaimu täiele potentsiaalile. Selle tulemusena areneb intelligents, meelelised tajud teravduvad, mõtlemine muutub selgemaks ja loovamaks ning me teeme spontaanselt vähem vigu oma otsustes ja tegevuses.

TM kujutab endast lihtsat vaimset tehnikat, mida praktiseeritakse mugavalt kinnisilmi istudes kaks korda päevas umbes 20 minutit. Selle aja jooksul jõuab vaim väga vaikse, kuid siiski täiesti erksa teadvuse seisundini ning samal aja saavutab keha äärmiselt sügava puhkuse- ning lõdvestusoleku. TMst saadav sügav puhkus võimaldab kehast eemaldada sinna kogunenud stresse ja pingeid, mis on enamike vaimsete ja füüsiliste probleemide allikaiks, avades samal ajal inimese täieliku vaimse potentsiaali.

LENNART HOLM
TMi õpetaja
Rootsist

* Kõigil Tehnikaülikooli töötajatel ja tudengitel on nüüd hea võimalus õppida seda tehnikat, sest ka TTÜs hakatakse **regulaarselt** läbi viima TM-kursusi. Üks selline on juba olnud ning edaspidi alustatakse uusi kursusi üle nädala **esmaspäeviti** peahoone aulas.

Samuti toimuvad TTÜs alates sellest õppeaastast regulaarselt igapäevased **grupimeditatsioonid,** millest võivad osa võtta kõik TMi praktiseerijad. Kasutagem siis neid võimalusi oma mõtteselguse ja vaimse potentsiaali tõstmiseks ning omandamaks võimet vähima pingutusega saavutada maksimaalset.

Täpsemat **infot** palun vaadata peahoone fuajee stendilt.

PEDAS PANDI ALUS ÜLIÕPILASTEGEVUSE KOORDINEERIMISELE

4. septembril said Pedas kokku need üliõpilased, kes on huvitatud kõrgkoolide vahelisest koostööst. Tartu Ülikoolist olid kohal üliõpilaste ajü liider Ülo Veldre ja Edustuse taastamisega tegelev Andres Rekker korporatsioon «Sakalast», TPedIst sealse Üliõpilasliidu liige Tõnu Kõiv, kaks tudengit Kunstiülikoolist ning TTÜ ÜL poolt Sulev Alajõe, Toomas Leet ja allakirjutanu.

Oleme jõudnud ajajärku, mil Eestis hakkab välja kujunema üliõpilaskond selle sõna õiges mõttes ja on hädasti vaja kasvõi mingil määral eri kõrgkoolide tegevust omavahel koordineerida.

Välja on kujunenud **kurioosne olukord,** *et Tehnikaülikooli tudengid teavad elust Stockholmi Ülikoolis rohkem kui meie enda Tartu Ülikoolis. Samas on vaja ka näidata, et* **üliõpilased on siiski olemas!** *(Mida tihtipeale on näiteks valitsuse poliitikas kiputud unustama.) Samuti on vaja mingisugust* **infovahetust välissõitude osas,** *et ei tekiks olukordi, kus automaatikute konverentsile sõidavad Tartu juurakad või vastupidi ning mis veel hullem — mõlemad, kusjuures kokku saades imestus suur.*

Kõiki neid probleeme arutati asjaliku vestluse käigus ja edaspidiseks on vähemalt informatsiooni vahetuses kokku lepitud. Lähituleviku perspektiivis on aga moodustada Eesti tudengite keskus, mis peaks koordineerima kõiki üliõpilasi puudutavaid probleeme ja küsimusi.

KAUR LOHK

ÕNNITLEME!

MAIDO AJAOTS

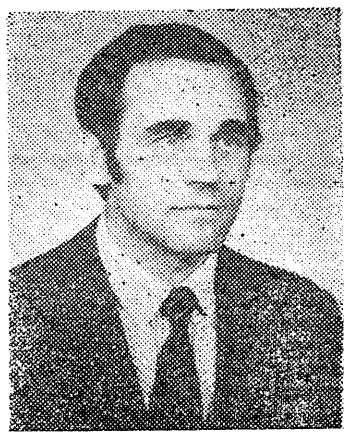

ANTS VELLING

Peenmehaanika kateedris oli 17. septembril 100-aastane juubel. Selle ümmarguse tähtpäeva annavad kokku kahe mehe — kateedrijuhataja dotsent Maido Ajaotsa ja dotsent Ants Vellingu eluaastad. Juubilaride panus on seejuures täpselt võrdne. Õnnitleme ja soovime tervist ning jätkuvat teotahet!!

Kolleegid

Uskumatud lood jätkuvad EELI TIIGIMÄGI 60!

Tõepoolest, ühe kauni suvepäeva, täpsemalt 25. juuli varahommikul äratas elektrisüsteemide kateedri laulukoor järjekordse juubilari.

Sind iseloomustab eelkõige põhjalikkus — kõike, mida Sa käsile võtad, püüad teha tipptasemel. Nii oli see koolis, tudengipäevil TPIs ja aspirantuüriaastail Moskva Energeetika Instituudis. Nii on see olnud ka TTÜ elektrisüsteemide kateedris, kus oled töötanud tublisti üle poole elust. Ja ikka tipptasemel — küll teaduskonna dekaanina, küll pikka aega kateedri juhatajana, teadusliku suuna juhendajana ja lepinguliste uurimistööde vastutava täitjana. Tipptasemel on Sinu loengud ja Sinu nõudlikkus õppetöös. Viimasele vaatamata on Sinu populaarsus tudengite hulgas samuti tipptasemel.

Sinu iseloom ei tee Sinu elu lihtsamaks. Ikka ja jälle arvatakse Sind mõne komisjoni või töögrupi koosseisu, pöördutakse Sinu poole abi või nõu saamiseks, palutakse organiseerima mõnd üritust — olgu see sisi teaduskonverents, eriala kokkutulek või orienteerumisvõistlus. Sest kõik ju teavad — Tiigimäele võib kindel olla!

Küllap on Sind aidanud vormis püsida sport, millel on Sinu elus suur osa ja mida teed jällegi tipptasemel. Oled Sa ju üks väheseid meistersportlasi Eesti matkajate peres. Sinu läbitud matkaradade kaugused ja raskus on olnud pöördvõrdelised Sinu eluaastatega, ulatudes tänaseks Taimõri tundratesse, Kamtšatka sopkadele, Kuriili saartele. Samas kuulud Sa ka Eesti matkaspordi aktivistide tippu.

Eks aita eluraskusi ületada ka Sinu huumorimeel. Sinu tipptasemel «Euroopa naljad» jäävad mõnele vahel tabamatukski.

Ja — last but not least — tipptasemel oled Sa üles kasvatanud oma tütre ja poja — mõlemad on TTÜ edukalt lõpetanud automaatikainsenerid ja tublid lapsevanemad.

Soovime Sulle südamest jätkuvat tipptaset igal alal veel aastakümneteks!

Kolleegid elektrisüsteemide kateedrist

ARNOLD VÄLLO — 60

19. septembril täitus 60 aastat masinaehitustehnoloogia kateedri dotsendi Arnold Vällo elus, misjuhul on kohane avalikustada mõningaid käänupunkte tema elus, seda enam, et on, mida märkida.

Sündis ta kaugel kodumaast Kasahhi NSV-s, olgugi, et tegemist on läbi-lõhki eestlasega. Esimesed kuus aastat tuli tal käia kohalikus vene koolis, kuigi kodune keel oli eesti keel. Sellepärast, kui juubilari vanemad koos pojaga 1946. a. Sangastesse sugulaste juurde elama asusid ja noormees 1947. a. 7. klassi astus, oli tal eesti keeles kirjutamisega tõsiseid raskusi. Et tegemist on aga südi natuuriga, näitab juba see fakt, et 7. klassi lõpetas ta kiitusega ja lõpukirjand läks Valga rajooni parimate kirjandiite konkursile. 1948. a., pärast 7. klassi lõpetamist, astus noormees määrust eirates (nõutud oli ametlikult 8 klassi) TPI ettevalmistusosakonda, kuhu tegi sisseastumiseksamid igati edukalt. Edasine elu jätkus tõusvas joones. TPI lõpetas 1955. a. Seega sai A. Vällo nii kesk- kui ka kõrghariduse TPIs.

Edasi insener-konstruktor, -tehnoloog, peatehnoloog ETKVL Kaabandusliku Inventari Tehases, aspirantuur (1962—65) Leningradi Täppismehaanika ja Optika Instituudis, kus nov. 1965. kaitses kandidaadiväitekirja. Järgnev TPI-s assistent 1965., van.-õpetaja 1966., dotsent 1968., mehaanikateaduskonna prodekaan 1968., masinaehitustehnoloogia kateedri juhataja 1972., sama kateedri dotsent 1982.

Aukirjad ja autasud jätame üleslugemata. Küll aga tuleb märkida, et juubilar on mitte ainult eeskujulik õppejõud, tal on ka laiahõbide ampluaa.

Mis puutub nii tähtsasse tegevusse nagu tervise eest hoolitsemine, siis sulgpalliväljakule minnes jätab mees 30 viimast aastat kaas võtmata ja täiskoormuse saab nii ihu kui hing.

Tunneme juubilari kui seliskonnainimest, teda iseloomustab sõbralikkus, abivalmidus.

Lugupeetav juubilar! Õnnitleme. Sind sotsiaalselt uude ikka jõudmise puhul, soovime raugematut elulusti ja kõike selle juurde kuuluvat head!

Kolleegid

...soovitavad EÜS **«Põhjala»** Tallinna Osakonna juhatuse liikmed R. SALUMÄE, I. SARAPUU ja M. EINASTO sellest üle saamiseks arvestada alljärgnevaid tõdesid.

ISIKSUS JA ÜHISKOND

Kõige kõrgem ideaal on indiviidi ja tema isiksuse terviklikkus, vabadus ja kõlblus. Igasugune inimlik, seda ideaali teeniv ühiskonnakäsitlus lähtub igast üksikust indiviidist ja isiksusest ning ka suubub sinna. Isiksuse kvaliteedi tingimus on oma keskkonnas või ühiskonnas eeskätt see keskkond või see ühiskond ise. Humanismi tegelik lähtekoht on seega ühiskonna organisatsioon ja selle kõlbeline areng. Samal ajal ei saa ega tohi end lasta petta puhta, s. o. teoreetilise süsteemi - näilisest võlust, sidumata seda inimese ja ühiskonna olemusega. Nii ei tohi ka inimliku headuse- ja iluideaale varjutada kommunismi või turumajanduse ideaal — teadusliktehniline progress või saabuv infoühiskond.

Ühiskonna ja selle kõlbluse areng on võimalik üksnes iga üksikliikme ja tema kõlbelise arengu kaudu. See ei nõua temalt mitte ainult aatelist ilmavaadet, vaid ka tahet maailmapäranduseks ja veendumust, et iga asi on teatud pingutuse juures saavutatav. Mida vähem on selliseid üksikisikuid ühiskonnas, seda suurem peab olema nende väheste kõlbeline pingutus, et ühiskond kõlbelisemaks muutuks. Kindel teadmine oma pürgimise õigsuses, tahe ja pühendumine on eelduseks tõelisele tarkusele ja vabadusele. Selle eest tuleb igal üksikliikmel endal pidevalt võidelda.

Tarkus ühes sõltumatusega madalast egoismist vabastab inimese ka muudest sõltuvustest, välja arvatud kõrgem aade ja sellega seotud nõue suurendada ühiskonnas kõlbelisust. Selline sõltuvus on juba vabadus, teenides vabatahtlikult enese tõekspidamisi. See on väärt, et selle poole püüelda.

Kõlbelise isiku juurde kuulub ka iseenese tunnetamine ja arendamine. Sellega seondub kõlbla inimese teguviis — suurima kasu saavutamine võimalikult väiksema pingutusega, mida võib nimetada ka mõistlikuks ~~olukorra hindamiseks.~~ See pole kompromiss kõlbluse ja isikliku arengu vahel, vaid enese ühiskondlikult kasulik säästmine ning enese potentsiaali säilitamine ja pidev suurendamine.

Energia ja aja ratsionaalse kasutamise aluseks on otsustus. Tõstatub kohe kriteeriumite küsimus, mis näitaksid, et tegu oleks ühteaegu optimaalne ja kõlbeline. Tegusid hinnatakse tulemuste järgi ja kuna lõppude lõpuks kõrgem ideaal on indiviidi vabadus ja eneseteostus, siis tuleb hinnata seda, mida indiviid on andnud ühiskonnale oma isikliku eneseteostuse kaudu. Selle üle saab otsustada üksnes ühiskondlikult — tulemuste põhjal ja teatud aja möödudes.

KÕLBLUSE KRIISI PUHUL ...

II

RIIK JA KODANIK

Riik on ühiskonna arenenud organisatoorne vorm, mis tagab igale oma liikmele laialdase vabaduse ja võrdsed võimalused. Erinevalt ühiskonnast omab ta üksikliikmete asemel ka territooriumi ja kodanikkonda, mille iga liige kannab vastutust, õigusi ja kohustusi oma riigi ja isamaa ees. Nõudmisi saab esitada üksnes kodanik iseenda ja teiste kodanike suhtes, kui tema osaleb kodanikkonna omavalitsuses ja kannab või tunneb end kandvat vastutust oma riigi ja isamaa eest. Selle üks väljendus on seadusandlus ja seaduse järgimine, kuivõrd on tegemist õigusriigiga. Õigusriigi eesmärk on tagada iga oma kodaniku heaolu. Kodanikukohuseid täitva isiku õigused ja vabadused on puutumatud, kuivõrd nad ei puuduta teisi kodanikke. Puutumatud õigused on õigus mõtte-, südametunnistuse- ja usuvabadusele; õigus seaduse kaitsele ja õigus humaansele kohtlemisele ning inimväärikuse austamisele ka siis, kui temalt on seaduse alusel võetud vabadus. Õigused, mis puudutavad kaaskodanikke, kaotavad oma kategoorilisuse — õigus vabadusele, õigus isikupuutumatusele ja õigus omandile. Antud konfliktid lahendab sõltumatu kohus seaduse ja õigluse printsiipe arvestades. Jällegi on väga oluline isiku suutlikkus vastutada oma tegevuse kõlbelisuse eest.

Kõik kodanikuõigused tulenevad rahvuste enesemääramise õigusest ja õigusest oma isamaale ning nad mõlemad on samavõrd puutumatud, kuivõrd nad ei puuduta mõnd muud rahvust või iseseisvat etnilist üksust.

Eelnevast lähtudes on suveräänse õigusriigi esimene tunnus kindlaksmääratud kodanikkond ja kodanike õiguste ja vabaduste kaitse, samuti ka kodanike kõlbeline vastutusvõime oma riigi ja isamaa ees. Poliitiline sõltumatus on aluseks majanduslikule sõltumatusele. Esimese eest vastutab kogu kodanikkond eesotsas oma esindusorganitega, teise eest aga riigi ametnikkond eesotsas juhtorgani — valitsusega. Seega kannavad rahva esindajad, riigi esindajad ja ametnikud erilist vastutust ja nõue nende kõlbelisuseks on eriti range. Kõik kodanikud vastutavad aga oma kõlbelisuse eest niivõrd, kuivõrd on antud tingimustes nende võimuses oma riiki poliitiliselt, majanduslikult, kultuuriliselt edendada, mis tegelikult on otseselt seotud nende endi heaoluga.

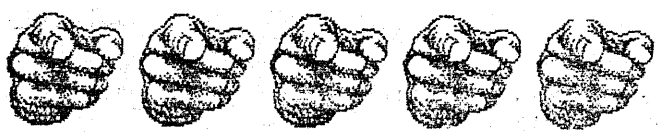

Tallinna Tehnikaülikooli ajaleht. Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk 40/42. Toimetuse aadress: Tallinn 200108 TTÜ Akadeemia 1 III-204 tel. 537—261.

Tell. nr. 2094

Toimetaja ULLI SATS